

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koreniji v Stična - vi hiši št. 10 II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalec in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

P. n. naročnikom!

S koncem t. m. poteče prvo polletje. Gospodje naročniki, ki niso poslali naročnine za to polletje, naj to blagovoljno kakor hitro mogoče dopošljejo, da poravnamo tudi mi svoje stroške.

Opravištvu „Soče.“

Slovenske šole v drž. zboru.

(Dalje.)

Kakor smo zadnjič omenili, moral je nauč. minister bar. Conrad še enkrat odgovarjati dr. Tonkliju na njegov drugi govor, oziroma odgovor o naših šolah. Rekel je nauč. minister, da dež. šolski sveti določujejo učni jezik v ljudski šoli, potem ko izvedo sklepe dotičnih občinskih zastopnikov, in da šolska gospodstva ne more za ta del popraševati vsake starše posebe. Proti sklepom občinskih starešin, po navlija min., se pa lahko vlagajo pritožbe na ministerstvo, kakor se je to v posameznih slučajih godilo v Istri.

Min. zagovarja tudi trž. namestnika gledé na to, da je dež. šolski svet imenoval za profesorja namestnikovega hišnega učitelja. Po min. mislih mora oni učitelj sposoben biti za tako službo, drugače bi ga trž. nam. ne bil vzel za svojega domačega učitelja! Tak zagovor je se ve da levice ugajal. Naposled pa izusti nauč. minister vendar vsaj po besedah nekaj ugodnega takó-le:

„V ostalem pa moram po svojem dovolj natančnem in v teku mnogih let pridobljenem poznanju razmer onih dežel povedati, da v narodnem oziru po sedaj obstoječih ondodnih razmerah ni misliti na germanizacijo. Tudi vlada ne namerava tega, pač pa si prizadeva ona in po mojih mislih je to edino prava pot — slovenski živeli ojačiti, toda ne s ponemčevanjem, ampak s tem, da se mu ugodi pot do nemške onike, in se mu omogoči rabiti jo v svojo povzdigo in okrepanje, in da najde naopak nemški živeli svojo podporo v tesni zvezi s starim patriotskim življenjem slovenskim.“

Dalje segajoče naredbe ali na ponemčevanje obrneno ravnanje bi bilo ondi gotovo očitna napaka, in jaz ne verujem, da bo mogel sedanjí predsednik dež. š. sveta, namestnik, tako pot sploh zediniti s svojim avstrijskim domoljubjem, katero je gotovo korektno. Prigodek, da se je deputaciji Slovencev ukazalo, cesarjeviča nagovoriti francoski, zdi se mi takó grožen da rajši o tem nobene ne zinem, dokler se mi ne potrdi kot dejanska resnica.“

Minister Conrad sklene potem svoj govor s tem da pohvali trž. namestnika kot državnika avstrijskega duha. Dr. Vitezić, kakor bomo videli iz njegovega govora v prih. št., pa tudi ni molčal nasproti tej pohvali, in mi si bomo še posebej pojasnjevali tudi tu izražene besede sedanjega naučnega ministra.

Dr. Lustkandlna že poznamo. Ta se je še enkrat oglašil proti Slovincem. Rekel je, da Slovinci ne morejo terjati srednjih šol s slovenskim učnim podukom, dokler nimajo knjig zato. „Povdarjati moram, pravi ta zagrizeni naš nasprotnik, da ni mogoče v določenem jeziku učiti več predmetov kot toliko, za kolikor predmetov ima dotični narod svojih učnih knjig.“ Tukaj slišimo staro pesem, ki jo pojejo vedno tudi kranjski nemškutarji.

Trž. poslanca Teuschl-na je bilo hudo zbadlo, da ga je dr. Tonkli zavrnil. Zagovarjal je še enkrat trž. namestnika. Teuschl pravi, da se poteguje zato za trž. nam., ker je prepričan, „da se morajo pri odgojevanji vzbujevati koristne zmožnosti, ki sposablajo za delo!“ Kakor da bi se naši poslanci ravno zaradi tega ne upirali ponemčevanju, ker se po sedanjem šolskem sistemu zmožnosti slovenske mladine ne vzbujejo, ampak direktno zatirajo!

Po takih napadih na Slovence potegnili se je

dobro za nas tudi specialni poročevalec Jireček. Po dučil je naše nasprotnike takó-le:

„Na Primorskem so take razmere, da jih ni mogoče v resnici dobro umeti, ako se ne ozremo na prejšnje čase. Pred l. 1848 imela je Primorska namestnika, katerega nam je prištevati najimenitnejšim avstrijskim državnikom. Grof Stadion je bil pregledal primorske razmere takó jasno in natančno, in poprijel se je bil za to takih pripomočkov, katere moramo zaznamovati kot najprimernejše. (Dobro! na desni.) On je skrbel zato, da so se bile napravile šolske knjige v vseh jezikih primorskih, knjige, katere nam je prištevati najboljšim delom stareje šolske književnosti, in sicer ne samo v ital., ampak tudi v hrvaškem, slovenskem in nemškem jeziku. Ustvaril je bil v Trstu posebno šolsko zalogo, katero so pozneje zahibog opustili zaradi tehniških zaprek. Temelj je bil ustanovil grof Stadion, in ko bi bili nadaljevali v njegovem duhu, preverjen sem, da bi bili na Primorskem že na drugem stališču. (Prav dobro! na desni.) Stavk Hammer-Purgstall-ov „Austriacus sum, nil Austriaci a me alienum puto“ bil je Stadion izvrstno vresničil ravno v politiki, katere se je držal kot namestnik v Trstu (vrlo dobro! na desni), in povdarjati moram, da bi se jaz štel srečnega, ko bi se v sedanjí dobi enako postopalo (dobro, dobro! na desni) v Avstriji in zlasti tudi v Primorju. — Nočem se dotikati zunanjih razmer, ali toliko je gotovo, da na Primorskem je potrebno in za naše položje neizogibno, da se tamo slovenski življi ojačijo; ojačiti pa jih ni mogoče drugače, kakor da se v polni meri podeli suum cuique (vsakemu svoje). Dajte Hrvatom, kar je njih, dajte enako Italijanom, Slovincem pa tudi.“

G. naučni minister je po pravici odvrčal misel, kakor bi hotela vlada ponemčevati na Primorskem. Jaz sam mislim, da kaj takega avstrijska vlada ne namerava; ali nižji vladni organi se v tem prašanju ne ravnaajo vselej tako, da bi jih mogel človek pohvaliti. Na Primorskem, kakor v obče v južnih pokrajinah je ljudski jezik zunaj mest, na kmetih, slovensk, v Dalmaciji, hrvašk, v Primorju hrvašk in slovensk. Mesta so italijanska, v nekdanji beneški zemlji je ital. živeli se ve da prodrli nekoliko tudi med kmete. Umevno je, da se je ital. živeli oprijel tudi na takih krajih, do kamor bi ne bil imel pravice prodreti.

Za ta del bi vtegnil jaz povedati mnogokaj, ali biti hočem kar je mogoče kratek. Da se italijanski živeli ne zaplodi čez meje, treba je podeliti in varovati popolno enako pravico slovenskemu prebivalstvu. Zloraba je, ako se slovenskim prebivalcem vsiljuje njim tuj jezik s tem, da se agituje po občinah. (Res, resnično je takó! na desni.) Očetje imajo pravico določevati, v katerem jeziku naj se vzreajo njih otroci; občine imajo zato pač tudi svojo besedo, ali vlada naj gleda, da se načelo državnega temeljnega zakona ne prezira, da se tedaj otroci ne silijo v ljudski šoli k poduku v tujem jeziku. Nauka in odgoje pa ne boste drugače pospeševali, kakor na podlogi materinega jezika. (Dobro, dobro! na desni.)

Jaz sam sem skušal, kaj se pravi, ako se otroci podučujejo v neznanem jeziku; meni je tedaj mogoče razsoditi, kakó težko se človek uči v tujem jeziku, in jaz menim, da ni na svetu pedagoga, ki bi zastopal načelo, da je mogoče vspešno podučevati v ljudski šoli, ako se otrok uči v neznanem, tuji. jeziku. (Dobro! dobro! na desni.)

To, gospoda moja, so načela, katera morajo postati in ostati merodajna za Primorje“

Takó je tudi ta večak zagovarjal primorske Slovence. Gospoda tuja in domača! pridite s svojo modrostjo na dan, pa vstopite se pred skušenega strokovnjaka, in spodbijte ga s pametnimi razlogi, ako morete!

Potovanje Slovanov v Rim.

[Odkar je papež Leon XIII. s posebno okrožnico lanskega leta povzdignil praznovanje sv. Cirila in Metoda v praznik vsega katoliškega sveta, se Slovani po raznih poti zahvaljujejo glavarju katoliške cerkve za to dobroto. Sedanjí papež je posebno prijazen Slovanom, in dobro ume položje svetovne politike, v kateri že zdaj zajemlje slovansko pleme veliko in na mnogo strani odločilno mesto. Slovanom pa je veliko pomagano, da se njih moč priznava na takem mestu, in veseli jih, da se Vatikan in Rusija bližata k prijaznosti. Slovani se radujejo, da jim rimska cerkev pred svetom pripoznava vrednost staroslovenskega jezika in da takó častno govori o božji službi, katero sta ustanovila v staroslovenskem jeziku sv. slovanska apostola Ciril in Metod.]

Sklenili pa so Slovani na severji in na jugu 5. dan julija letos s posebnimi deputacijami v Rimu obhajati posebno svečano. Že več mesecev se snujejo odbori v vseh slovanskih pokrajinah, in imajo namen, zastopnike vseh slovanskih vej združevati za skupno potovanje v Rim. Visoke osebe se postavljajo na čelo in bodo vodile romarje v večno mesto. Tudi Jugoslovani nočejo zaostati; Hrvatje zlasti se hočejo vdeležiti velike svečanosti v Rimu v obitem številu. Pa tudi Slovence vabi katoliška družba Ljubljanska: „Naj se nemudoma oglasi pri prečast-proštu Jarcu neposredno, ali po kakem prijatelji. kdor misli takrat v Rim romati, da se potrebno okre-
ne, ker čas je kratek in se ni več pomišljovati.“

Prav želeli bi bilo, da bi se vsi slovenski romarji s Kranjskega, Štajarskega in Primorskega skupno kot Slovinci sv. očetu poklonili. Zato je tudi želeli, da bi vsaj nekoliko drug do drugega vedeli, koliko jih pojde in kje se suidejo. Tedaj Slovinci na noge!“ „Sl.“

Poglejmo, kakó ognjevit in lepo pozivlja biskup Strossmayer v posebni okrožnici tudi nas na potovanje v Rim, in sicer takó-le:

„Ljubi mi bratje! skušajmo, da mi in naše ljudstvo pri tej priliki ne zaostanemo za drugim slovanskim svetom. V našem sedanjem sv. Očetu je Bog probudil nam Nikolaja I., Hadrijana II. in Ivana VIII., kateri, slavni Jezusovi namestniki, so važnost slovanskega vprašanja temeljito razumeli in skušali na vso moč, da Slovanstvo popolnem doseže vzvišeni namen, katerega mu je Bog odločil v bratski slogi z najodličnejšimi narodi tega sveta. Znano mi je iz vira po vsem zanesljivem, da sv. Oča papež Leon XIII. nas južne Slovence s posebno ljubeznijo ljubi, in da izključuje tudi bratov istočnega obreda, katerim želi iz vse duše, da najdejo v cerkveni jedinstvi moč in pravico popolne svobode in neodvisnosti apostolskega poziva in njegova plodovitosti in ob enem pa bo lastveni pečat svojemu divnemu obredu, svojemu cerkvenemu jeziku in vsemu onemu, čemur je od nekdanj privajeno njih pobožno srce, in kar čuvajo, kakor svojega očesa zenice. Sveti oča Leon XIII. ljubi nas posebno in s pravo očetovsko skrbjo spremlja vse dogodke pri nas, vedoč da se je prav med nami ohranil najboljši del dedščine naših apostolov, to je, cerkveni jezik v obredu zapadnem, in da se v našem krasnem Srijemu nahaja ime in kal one nadbiskupije, s katero je nekdanj Ivan VIII. obdaril našega sv. Metoda, to zatorej priča, kako sv. Oča zna, da je božja previdnost svoj del svetih in nesmrtnih namer naših apostolov izročila nam južnim Slovanom, in da vsi starejši in novejši dogodki merijo na to, da bi se končala ona osodepolna iočitev, katero je med nas zanesla tuja roka, in da se položi temelj oni sveti ljubezni, slogi in jedinstvi, katera se bode tekom časa od tú razširila med vse slovanske národe ter jim pridobila najčastnejše in najodličnejše mesto v družbi evropskih in azijskih národov. Gledajmo zatorej, dragi mi bratje, da se kolikor moči velik broj našega národa pridruži temu potovanju. Ako imamo po svojih farah imovitejšje ljudi, ali rodbine, odlične po imenu in časti, spodbadajmo jih z vneto besedo, da romajo pri tej priliki v Rim in takó sebi in svojim pridobé zastavo nove časti, nove slave in božjega bla-

goslova. Italija je zemljski raj, poln dragocenosti pri-
rodin in um. eljnostnih. Rim se po vsi pravici ime-
nuje uže od sturodanosti „večno mesto“, kajti je naj-
lepše in neizmenljivo mesto vse zemlje, kjer se do-
veku pri vsakem koraku kažejo resnično čudovite in
čarobne podobe starega in novega sveta. Tu sta groba
in svetinje sv. apostolov Petra in Pavla, tu imamo
tudi mi Jugoslovani svoj narodni zárod in svojo pre-
krasno cerkev sv. Hieronima. Tu je namestnik Kris-
tov in večni dedič njegove svete ljubavi, kateri hre-
peneč čaka, da nas sprejme v svoje naročje in nas
blagoslovi iz vsega srca, tu je cerkev sv. Klementa,
kjer počiva naš sv. Ciril, in kjer se bode najbrž 5.
julija t. l. praznovala veličanska cerkevna slavnost po
iztočnem kakor zapadnem obredu v znak oni svete je-
dinosti, katero nam naš gospod in Izveličar pri Ja-
nezi 17. tako toplo poklada na srce, katero nam sv.
apostol Pavel v svojih čudovitih listih tako silno pri-
poroča, in katera je edino poročstvo vseh onih časnih
in večnih dóber, po katerih vroče koprní skrhno
plemenitejšee srce. Vso Italijo prepotovati in spoznati
in vse omenjano in še sto in sto drugih stvari gle-
dati v družini dobrih, isto vere, upanja in ljubezni
do Jezusa in njega namestnika na zemlji navdušenih
bratov, resnično, to ima biti rajski prizor, kakoršnega
gledati nam ne bode lahko dana zopet prilika.“

Kaj se bo vse godilo od 1. do 5. julija v Rimu,
povemo prih.

Dopisi.

S Tolminkesega, 28. maja. (Izv. dop.) (Dr.
Tonkli-jevo delovanje in njegov govor za ceste.) Res
sno Sočani lahko ponosni na svojega poslanca dr.
Tonklija. Ta se je doslej pri vsakej priliki v držav-
nem zboru potegoval za pravice slovenskega naroda
ter je očitno kazal, kako nespametno ravna vlada, da
hoče potujčiti, ali poitalijančiti ali pa ponemčiti jej
zmerom zveste Slovence. Kako krepko je v odseku za
narodnostno postavo g. Tonkli bičal Wurmblanda in
Scherschnieda, ki sta nam odrekala naravnost pravico
narodnega obstanka. Kako močito se je pozneje v
državnem zboru potegoval za obveljavo narodne rav-
nopravnosti v solah. „Soča“ je zadnjič prijavila celi
prvi govor, ki kaže, kako natančno dr. Tonkli pozna
šolske razmere po Slovenskem in kaže tudi pogum-
nost našega poslanca, da je obsodil naravnost sedanjo
vladino šolsko sistemo po slovenskih pokrajinah, ki
povsod le na to meri, kako bi Slovence potujčila. Res
pravo je zadel onidan „Sl. Narod“, rekoč, da Goriška,
Primorska še ni imela tako spretnega, tako pogum-
nega poslanca v državnem zboru, kajti dr. Tonkli se
ne ozira ne na levo ne na desno, ampak povsod le
zastopa svojega tlačnega naroda koristi in pravice,
ktere je za prave spoznal. Odlomek*) drugega govora,
ki ga je zadnjič „Soča“ prijavila, pa priča, da dr.
Tonkli ne pozna nikakoršnih osebnih ozirov, kader
gre za narodno stvar. Zato je tako neusmiljeno onid-
an bičal tržaškega poslanca Teuschla, ki je hotel
zagovarjati primorsko vlado; pri tej priliki pa je kr-
cal po namestniku Depretisu, ki bi v svoji neprevi-
dnosti rad ponemčil primorske Slovence. Da naš posla-
nec ne prezira tudi gmotnih koristi, priča pač oni
njegov govor, ki je pridobil za tako potrebno popravilo
velike ceste ob Soči 10.000 gold. In veselimo se še
tem bolj, ker bo drugo leto znova prišlo 10.000 gl.,
tako da se bo res cesta lahko dobro preuredila. Ker
bi ta govor najbrže vsakega Goričana, zlasti Sočana
toliko zanimal kot je mene, podajam ga tu čitateljem
„Soče“ po stenogr. zapisniku (str. 5150—5153).

„Oglasil sem se za besedo, da priporočam slav-
nemu zboru od odseka nasvetovane podpore za skl-
adovne ceste in da predlagam, da naj slavni zbor od
visoke vlade nasvetovano vsoto za preuredbo koroške
ceste pri Plavi zopet v državni proračun vstavi in le-
tos privoli kot prvo odplačilo 10.000 forintov. Pokne-
žena grofija Goriška ima samo eno državno cesto, ki
jo veže s sosednjo Koroško, in sicer je ta cesta, ki
drži iz Gorice gori po soški dolini do Bovca, od tod
pa po Koritenci čez Predel v Terbiž. Država je od
nekdan vedela, kolike imenitnosti je ta glavna cesta,
ter jo je skušala tudi ohraniti v dobrem stanju. A
žalibože, da ta cesta ni v takim stanju, kot ima dan-
danasnji biti državna cesta; res je državni zbor v
poprejšnjih zasedanjih večkrat privolil denarjev, da so
se posamični oddelki te ceste ali prestavili, ali raz-
širili ali drugače uravnali; a kljub temu cesta še ni
povsod dobra.“

Uže leta 1850 so spredvideli, da je treba to cesto
korenito in sistematično popraviti; in res so popravili
dva imenitna nje oddelka, namreč onega od Solkana
do Dolge njive in onega od Volč do Koborida. Po-
polno izpeljavo prvotnega načrta o popravljanji te
ceste so pa bili opustili, najbrže zaradi pomanjkanja
denarjev. Tudi pozneje so bili popravili več takih
ozkih ali pa strnih oddelkov, a kljub temu ima ta
cesta še toliko strmecev in ožin, da nikakor ni pri-
pravna za edino državno in občevalno cesto med dve-

ma deželama in po gorenjem Posočji. Ta cesta nam-
reč z Gorice veže štiri sodnijske okraje: kanalski,
tolminski, cerkniški in bovški s 60.000 ljudmi, ki ni-
majo druge ceste do glavnega deželnega mesta (Gorice).

Ta cesta je posebno važna za kupčijo med Ko-
roško in Goriško, kajti kljubu železnice prek Pontabla
(Pontebbe) hodi zaradi previsoke vožnine na italijanski
strani primerno blaga po navadnih vozeh ali na Ko-
roško ali v Gorico, ali pa na Italijansko. Tudi je
edina cesta, po kateri imenovani okraji dobivajo svoje
potrebščine, n. pr. žito, sol, tobak, prekomorsko blago,
železo in železnino, mašine in druge pridelke in iz-
delke iz Gorice ali pa s Koroškega; po tej cesti e-
dini tudi od doma pošiljajo svoje pridelke, zlasti pa
živino. Med drugimi napakami na tej cesti je po-
sebnost vrhka ta, da je pri Plavi okoli dve uri hoda
med Gorico tako nizka, da jo zelo napeta Soča po-
plavi; voda stoji na cesti dva metra visoko, časih
celo tri metre visoko ter včasih pretrga vse občanje
po cesti za cele dneve, vsakokrat pa za več ur.

Kaj se je celo zgodilo pred tremi leti: voda je
bila zasačila tri težke vozove. En voz je voda s seboj
potegnila in odnesla, drugi voz, ki je imel 70 centov
naloženega, pa je le prevrnila, tako da so se ljudje
bili komaj rešili. In tako se godi pogostoma vsako
leto, ker na južnem pobočju naših Planin rado močno
dežuje. Zarad te napake so se občine uže pogostoma
pritoževale, a ne le občine, tudi poštni oskrbniki, ki
pošto med Gorico in Koroško prevažajo, so se uže
večkrat pritoževali, da na tem mestu ne morejo dalje
voziti; ob enem so prosili, da bi se onde cesta pre-
stavila.

Tudi deželni zbor goriški se je uže večkrat obr-
nil do ministerstva, da bi hotelo vsaj še popraviti
rečeno cesto. — A ne gledé na njeno kupčijsko ime-
nitnost je ta cesta še bolj imenitna za vojsko; znano
vam je, da ta Predelska cesta je bila preimenitna v
Napoleonovih vojskah. Po takim ni le koristno, amp-
pak celo neobhodno potrebno, da se ta cesta popravi.
Zato prosim vlado, naj upravi natančni načrt, po
kterem bi v več letih popravila celo cesto. Tu naj
navedem, kako ozka in strma je cesta med Ročino in
Volčami, ker je popolnoma v skalo vsekana. Če gre
voz iz Tolmina proti Gorici, mora na tem mestu med
navpičnimi pečnami posebno paziti, da ne sreča dra-
gega voza. Ker se ne more drugemu ogniti, mora se
umakniti v posebno dolbino v steni ter tu čakati, da
drugi mino gre.

Pri Idrijski teče prek ceste lijak, ki se o dežev-
nem vremenu močno napenja ter občanje ovira. Leta
1850 so tu jeli staviti most, a sedaj se komaj sledé
ostanki onega dela. Mostu pa še sedaj ni. Glavna
ovira za promet na tej cesti se nahaja med Kobori-
dom in Trstovo v tako imenovanem Trnovskem-klan-
ci. Tu je cesta tako strma, da naložen voz, ki ga je do
tje pripeljal en sam konj, komaj štirje konji peljejo
čez klance.

Dale je med Sopenico in Žago drug lijak, ki
se ob deževnem vremenu močno napenja ter občanje
zavira. Po takim bi ne bilo koristno le ondotnim
prebivalcem, kupčiji med Gorico in Koroško, ampak
koristno in potrebno bi bilo tudi za vojsko, da se re-
čena cesta natančno popravi in zboljša.

Ta cestna črta je tako imenitna, da je leta 1870
visoka vlada, in sicer tako imenovano meščansko mi-
nisterstvo, državnemu zboru nasetovala celo železnico
po njej. Pogostoma se je v državnem zboru obrav-
navala imenitnost take železnice, kajti Predelska že-
leznica bi nadaljevala Rudolfovo ter jo vezala s Tr-
štom, z najimenitnejšim primorskim tržiščem v državi.
Ta železnica bi bila sedaj tem imenitnejša, ker se rav-
no izdeluje Predelska, Predelska železnica bi po
Predelski železnici posredovala svetovni promet prek
Sueza in Trsta v severozahodno Evropo ter bi tako
močno pospeševala vožnjo po Predelski črti. Pre-
delske železnice si najbolj žele prebivalci vse Soške
doline in v novejšem času tudi Tržčanje in Goričanje.
A žalibože da se sedaj ni nadejati, da bi se v krat-
kem času izvršila ta železnica; zato je tem bolj o-
pravičena želja prebivalcev Soške doline, da se ona
edina državna cesta v dolini primerno popravi in
uravna.

Visoki vladi in budgetnemu odseku moram iz-
reči svojo zahvalo, da je ustavil v proračun tri pod-
pore za skladovne ceste. A razmera med tema dvema
skladovnima cestama (kajti govoriti se more le o dveh,
ker je onih treh ena le podaljšek druge) in državno
cesto na Goriškem je kot razmera med veletokom in
postranskimi rekami. Koroška cesta med Gorico in
Terbižem je glavna državna črta, v katero se oni dve
postranski stekate: prva teh stranskih cest drži iz
Koborida prek Starega-sela in Robiča doli v Staro
mesto (Cividale) na Laškem, druga stranska cesta pa
drži po Idrijski dolini v Idrijo in dalje na Kranjsko.

Visoka vlada je toplo priporočala ti dve stran-
ski cesti in sicer zaradi njih kupčijske in vojskine
imenitnosti. Jaz moram to le potrditi ter poudarjam
posebno izpeljavo Idrijske in Zelinjske ceste, to je
one ceste, ki blizu Volč pri Ciginji drži od glavne ali
Koroške ceste prek Kozarskega in Modrejece, pri sveti
Luciji prekorači Sočo ter ob Idriji dalje drži proti
Cerknu; a predno se ta cesta steka v Cerkniško
(Cerkljansko) pri Zelinjskem mostu, odcepi se od nje

ter ob desni strani Idrije drži v Idrijo z imenitnim
rudnikom živega srebra. Iz Idrije pelje kaj lepa o-
krajna cesta v Logatec na južni železnici. Izdelava
ta cesta bi po takim vezala dve deželi — Kranjsko
in Goriško ter bi po državni ali Koroški cesti do Ko-
borida od ta držala v Italijo.

Med Idrijo, tudi nemško Idrijo imenovano, in
Italijo je rečena cesta najkrajša, kajti južna železnica
onde drži v tolike ovinke, da je najdaljša in naj-
dražja cesta v Italijo. Da bi se tedaj pospeševal
promet med Kranjskim, gorenjim Posočjem in Italijo,
treba je vsakakor ono cesto popraviti in dobro ohraniti.

A še imenitnejša je ta cesta v stratežnem ob-
zru; kajti preimenitno je, da država ima več cest
ko moguče do svojih mej. Ta cesta drži po prav
varnem svetu, na desni in levi ima prijateljske po-
krajine; in na planoti pri Ciginji tik laške meje se
lahko razstavi celo vojno krdelo, ki je v malo dneh
prišlo iz Logatac na južni železnici; od Ciginja lahko
krene ali v Gorico, ali pa gori v Koborid ter od tu
po cesti prek Robiča v italijansko planjavo pri Sta-
rem mestu (Cividale).

S tega stališča se mi zdi ta cesta še imenitnejša,
če prav je tudi za kupčijo jako imenitna. Zato sem
visoki vladi izrekel zahvalo, da je bila predložila, naj
se cesta iz Koborida prek Starega-sela in Robiča do
Stupice na laški meji uvrsti med državne ceste; jako
pa obžalujem, da odsek ni sprejel tega predloga. Jaz
bi viki vladi celo svetoval med državne ceste uvr-
stiti ne le enega kosa, ampak tudi njegov naravni
podaljšek celo do Logatca. Le taki naravni podaljšek
je pač ona druga cesta, ki iz Idrije prek Zelinja, Sv.
Lucije in Kozarskega drži v Koroško državno cesto;
in le državna cesta bi popolnoma ugajala prometu in
vojski. Sedanje skladovne ceste so preslabe in pre-
ozke, da bi se cela vojska po njih pomikala; z na-
svetovanimi podporami se tudi ne dajo primerno po-
praviti; tudi dotični cestni odbori ne morejo ceste
ohraniti v dobrem stanju, kajti cesta drži po pokrajini
z ubogimi prebivalci, ki morejo zanjo le malo storiti.
To spričuje tudi ona prošnja, ki jo je društvo „Sloga“
izročilo deželnemu zboru goriškemu; ta jo je toplo
priporočal in izročil visoki vladi. Deželni zbor je po
takem spoznal veliko imenitnost one skladovne ceste
ter je prosil visoko vlado, naj jo uvrsti med državne
ceste ter sama zanjo skrbi; nadejam se, da visoka
vlada tega ne bode prezirala. Zato priporočam slav-
nemu zboru, naj sprejme uže nasvetovane vsote za
podporo pri izdelovanji onih cest, sam pa ob enem
predlagam:

„Slavni zbor naj sklene, da se pri poglavji 7,
naslovu 7, §. 7 po številu 3 ustavi: 4 Za prestavo
Koroške ceste pri Plavi (prvo odplačilo)... 10.000 gl.“

Dovoljujem si tako znova nasvetovati vladin
predlog. Cesta prestava bi veljala okoli 19.000 forin-
tov, ne pa 22.000, kot vladin predlog navaja. To
delo se ne da odlašati na dolgo leto, kajti promet
na tej cesti uže sedaj premočno trpi; dotičnih ovir
tudi nikdor tajiti ne more. Tudi bi bilo jako pogubno
odlašati to, kar je neobhodno potrebno; neka laška
prislovica pravi: chi ha tempo, non aspetti tempo t.
j. porabi čas. Naj se zmedo kot koli razmere, da bi
bilo treba z vojsko vdrti proti laški meji; sedaj se
tega pač ni treba bati, a pred vsako nevarnostjo ven-
dar nismo zagotovljeni. V tem slučaju bi bilo pač
pogubno, ko bi se naša vojska ne mogla dalje pomi-
kati, in oviranje nje za 8 ur bi lahko zakrivilo izgu-
bo krvave bitke. Saj veste, koliko je nam škodilo,
da niso bili o pravem času podaljšali južne železnice.
Leta 1859 je držala le do Nabrežine. Zato so mo-
rali od Nabrežine do Kozarza (Casarsa) vse vojno
blago prevažati na navadnih vozovih. Tudi vojska se
je onde le počasi dalje pomikala. Ko bi bila izde-
lana železnica, prihranila bi bila država mnogo mili-
onov forintov, ki jih je za prevažanje plačala; more-
biti bi se bili tudi izognili marsikteri neizgodi, kajti
vojska, ki o pravem času dospo na bojišče, lahko u-
brani veliko nesrečo in izgubo. Zato prosim slavni
zbor, naj sprejme moj nasvet (Dobro! na desnici!).

Tako tehtno je govoril dr. Tonkli ter državni
zbor toliko prepričal, da mu je brez najmanjšega ugo-
vora pritegnil ter sprejel njegov predlog. Tako bo-
demo s časoma imeli pri Plavi odpravljene vse ovire
na koroški cesti. Našim Sočanom pa bode dalo to delo
tudi precej zaslužka. Zato hvala in slava našemu dr-
žavnemu poslancu!

Iz Ajdovščine, dne 31. maja 1881. Prešlo ne-
deljo bila je tukaj volitev županstva. Voljen je za žu-
pana opet gosp. Daniel Godina in za podžupana po-
prejšnja gospoda Josip Bolaffio in France Cibej. Pri
tej priliki so tukajšnji občinarji sijajno dokazali, kako
ljubijo, spoštujejo in cenijo svojega župana gosp. Go-
dina. Volitev se je pričela ob 11. uri dopoldne. Pre-
cej ko je bil voljen župan, intonirala je godba pred
občinskim uradom cesarsko himno, in ljudstvo je nav-
dušeno vpilo: živijo naš župan Godina! Iz zvonika,
kteri je bil z zastavami ozališau doneli so mili gla-
sovi zvonov, in strel za strelom iz možnarjev nazna-
njal je Ajdovcem, da je voljen možak, kterega lju-
bijo, zopet za župana. Med obedom, h kteremu je bil
povabljen tudi naš c. kr. skrajni glavar gosp. bar.
Rechbach, svirala je godba pred županovo hišo. Po-

*) V zadnji št. je prinesla „Soča“ tudi 1. del istega
govora.

tem pričel je javni ples na trgu. Zvečer ob 1/2 9 zbrala se je velika množica ljudstva pred županovo hišo, in od tam šla je bakljada z godbo po ulicah našega trga. Trikrat se je ustavila pred hišo župana, in živjoklicev ni bilo ne konca ne kraja. Tudi pred stanovanjem gg. podžupanov in starešin svirala je godba in ljudstvo navdušeno klicalo jim je: Živijo. Prav lepo je bilo videti tudi stolp razsvitljen. Po bakljadi nadaljeval se je javni ples do polu noči. To je gotovi dokaz, da Ajdovci si ne želijo družega župana kot preljubljenega jim gosp. Godina. *)

Politični pregled.

Cesar je izročil grofu Taaffeju 31. maja lastnoročno pismo, v katerem se zahvaljuje za velikanske priprave presrečnemu sprejemu cesarjeviča Rudolfa in cesaričinje Štefanije v Pragi, in naznanja, da prideta visoka mlada zaročenca brž po binkošti v Prago. Cesar živo želi, da bi se opustil vsak oficijalen sprejem in naj bi se izpuštile vsake take svečanosti, ki bi zdaj utrujeni cesaričinji vtegnile škodovati na zdravju.

Ta teden je bil zopet ugređen sedanji vladi. V gosposki zbornici se je sprejela postava o zemljiškem davku s 64 glasovi proti 45 glasovom. Levica je kar mogoče nasprotovala in tudi za to izvoljeni odsek je hotel mnogo spremeniti. Dunajevski je pa tudi v gosposki zbornici temeljito pobijal razloge nasprotnikov, in zmaga je po takem velika in imenitna. Po takem so vrgli vse skupne peticije v koš!

30. maja so se vršile volitve v delegacije. Za Gorico sta voljena dr. Tonkli in za njega namestnika dr. Valussi; za Kranjsko grof Hohenwart in za njega namestnika vitez Schneid. Za druge dežele na Slovenskem so izvoljeni naši nasprotniki. Čehom niso ustavoverski sodeželani privoščili nobenega zastopnika v delegacije. Čehi so si ta teden priborili postavno svoje vseučilišče. Veliko je bilo pogajanja, mnogo krika od ustavoverske strani. V dotičnem odseku so se bili levičarji in česničarji porazumeli. Z veseljem so pozdravljali česničarji zrčeteč spravi, in tudi nemškopemski listi so pozdravljali začetek porazumljenja. V drž. zboru je za odboreve predloge izvrstno in pomirljivo govoril grof Clam. Prišlo je do glasovanja za specijalno debato, in veselo bilo je videti, da so se oglasili 203 poslanci proti 57 glasovom za specijalno debato. Hudo je to poparilo nekaj nepopoljšljivih levičarjev, da so pemsko-nemški poslanci in še drugi pristali glasovali z desnico. Dunajski židovski listi so levičarje strašno zmerjali, in ko je prišlo do 3. branja, jo je posl. Granitsch tako zavil, da se je levica zopet zedinila in je skupno glasovala nasprotno; postava pa je vendar sprejeta, ker pri 3. branji ni bilo potreba 2 tretjin poslancev, ampak zadostovala je navadna večina. Takó je še v zadnjem zdihljaji levica demonstrovala; postava pa je pravilno sprejeta!

Čehom Slovenci iz srca želé srečen razvoj na podlogi novo ustanovljene česke velike šole. Čehi so se tudi za nas potegovali. Oni vedó, da mi nismo še nič dosegli. Upamo zatrdno, da nas ne zapusté, da se bodo krepko potegovali za nas v vzajemnosti s Poljaki. Tudi oni bodo nas še potrebovali za svoje rojake v Šleziji in drugod.

Kupčijsko pogodbo z Nemčijo so tudi odobrili. Vsi vedó, da ni ugodna, ali sprejeli so jo z izgovorom, da boljše ni bilo mogoče doseči. Cesar je potrdil zakon zoper oderuhe.

Zbornica poslancev je za zdaj svoje delovanje končala 1. t. m. Predsednik Smolka je opominjal konec zadnje seje, da naj se poslanci okrepčajo in povrnejo v spravedljivem duhu. Njegovi želji so krepko pritrdili poslanci. Levica bo imela čas premišljevat, kakó se zopet zedini; kajti pokopavala se je celo zimo, in ravno poslednji teden se je pokopala za dobro!

*) To poročilo smo ponatisknili nespremenjeno. Mi želimo samo, da bi zopet voljenemu g. županu ne očitati zamudnosti in prepočasnega gibanja, kakor smo to slišali od mnogih strani. Naj bi tedaj g. župan krepko deloval z lastno inicijativno obdani v prid in drugim županom v vzgled, zlasti tudi v narodnem oziru. Saj takó slišimo, da je Ajdovčina v narodnem delovanju zelo zaostala, in da je preveč mrtva gledé na moči, ki bi lahko vzgledno delovale. Ur.

Ogerski obe zbornici sklene danes cesar s prestolnim govorom. Na Ogerskem bodo pa nove volitve od 21. do 30. junija, za katere se že dolgo pripravljajo.

Fin. minister dr. pl. Dunajevski postal je tajni svetovalec vsled podeljenega mu reda železne krone 1. vrste.

Mesto Reko hočejo Madjari dobiti v svojo last. Tamošnji italianissimi jim na vso moč pomagajo. Ali Hrvatje se tem nameram krepko ustavljajo. Občina za občino se s prošnjami oglašajo, in zagrebsko zastopstvo hoče se drugim občinam pridružiti s prošnjo, da bi ostala Reka hrvaška, kakor ima Hrvaška pravice do tega mesta.

Iz Šlezije ste prišli dve slovanski deputaciji prosit za ravnopravnost in odpravljenje nemškega nasilstva. Grof Taaffe ji je prijazno sprejel in obečal preiskavati in uslišati njih pritožbe. Deputaciji ste bili tudi pri min. Pražaku in dr. Riegru.

Srbski cerkveni kongres se zbere letos, da reši neke nujne predloge; potem se razpusti in se razpišejo nove volitve. Novoizbrani kongres se snide na to še to jesen, da izbere patrijarha in karlovskega metropolita.

Srbska skupščina je 30. maja odobrila trgovinsko pogodbo z Avstro-Ogersko z 112 glasovi zoper 22 glasov. Srbska vlada ima mnogo nasprotnikov, ki pišejo zlasti v novo rojenih časnikih proti njej. Tudi o Avstriji se ne izražajo preprijazno isti listi. Na Srbskem so dobili nekoliko tiskovne svobode, in imajo bolj skušeni in konservativni politiki mnogo opravka s sargviniki, ki bi radi na hip vse dosegli, in Srbijo na hip spremenili po zapadno-evropskih vzorih.

Knez Milan odide danes menda v Berlin. Žganjarsko predlogo z dotičnim davkom je srbsk. skupščina sprejela z veliko večino.

V Bulgariji bo zborovala Velika skupština v Svištovem, kjer ji prostore zato pripravljajo.

Kolikor se sliši, se Bulgari oglašajo že zdaj močno proti nameram kneza Aleksandra. Prav imajo!

Ruska carica hoče preseliti se v Moskvo, a car želi prijazni Kijev odbrati za stolicu celemu carstvu. S kitajskim cesarstvom se je Rusija na mirnem pogodila. Turkomenska zemlja je s carstvom združena.

Italijan om je prejšnji minister spravil skup zopet novo ministerstvo, v katerem je pa ostalo nekaj starih ministrov.

Na Francoskem je imel Gambetta v Cahors-u politične govore. Sprejemali so ga slovesno. Mož je zvit in obrača vodo na svoj mlin. On Francoze pozna, in kar želé, to jim govori na srce. Politični svet ga že šteje za naslednika Grevy-ju. Nemci se boje vojske, ako pride Gambetta na čelo republiki.

Domače stvari.

Dr. Jos. Tonkli došel je sinoč z Dunaja v Gorico, dr. Valussi pa včeraj jutraj. Vrnili so se domú tudi drugi slovenski poslanci.

Goriška čitalnica je bila s svojo podružnico priredila prešlo soboto veselico, s katero vtegnejo biti narodnjaki prav zadovoljni. Vrt Catterinijev je bil za ta večer primerno in bogato olepšan z grbi raznih dežel, z lampijoni itd. Pomenljivo je pa to, da je vihralo na vrtu kakih 20 narodnih zastav, in Goriška čitalnica je prvič pri javni veselici javno razobesila svojo zastavo. Samo kdor tukajšnje razmere pozna, ve po vrednem ceniti to priboritev, katero je čitalnico po 20 letih dosegla vsled prenarejenih pravil (§. 25). Prostor velikega vrta je do časa zasedlo nad 600, blizu 700 oseb. Počastili so veselico dvorni svetovalec g. bar. Rechbach kot vladni zastopnik, potem predsednik c. kr. okr. sodnije, eksc. grof Fr. Coronini, dež. glavarja namestnik in mestni župan. Zaduji ni bil še nikdar pri nobeni slov. narodni veselici. Došli so bili tudi vodje in profesorji srednjih šol in mnogo raznovrstne in odlične gospode. Vmes si zagledal tudi nekaj pravih Lahov, ki so hoté ali nehoté vstali in se odkrili pri sviraui cesarske himne, katera se je dva-

krat ponavljala, in po kateri si slišal enoglasno samo slovanski živio!

Godba vojaška je po svoji stari navadi dobro svirala, in točka za točko so se morale ponavljati, zlasti kjer so bile v programu slovanske melodije.

S kratka vršilo se je vse v najlepšem redu v pravo zadovoljnost gostov, in je veselica povsem imponirala tudi tujcem. Veselica je bila narodna in v pravem avstrijskem duhu. Ž njo je Goriška čitalnica mnogo pridobila, ker je pot prodrla na gori imenovane strani, in je ob enem razvidela, kakó mora delovati in nadaljevati v probujenje narodnega duha tudi v mestu! Za sedaj ji čestitamo za srečni vspeli, ki si ga je priborila v soboto!

Oo. Frančiškanom na naši Kostanjevici je cesar podaril iz svoje blagajnice 500 gl. za popravilo vrta in zidu, ki ga je bila ono leto poškodovala in porušila povodenj.

Mestne volitve za starešinstvo so v Gorici dovršene brez posebnih bojov. Dalo pa so vendar spoznati, kakó in kake stranke rasejo. Naj za to priliko samo povemo, da so bili izvoljeni v II. razredu: Eks. grof Fr. Coronini, prošt dr. Evg. Valussi, L. Marizza in Ivan Gasser. V III. razredu pa pl. Vil. Ritter in dr. Armin Perco.

Č. g. Karol Baubela je imenovan za kornega vikarija prvostolne cerkve.

Kupčijska zbornica goriška je izbrala za svojega predsednika g. pl. Vil. Ritterja in za podpredsednika g. pl. And. Pavletig-a. V stalnem odboru zbornice so gg. Gasser, Franceschini, Jona in Mighetti.

V Dolini (pri Trstu) in sploh v celém Bregu daje trta, sosebno ob solučni legi, sé svojim obilim in lepim zarodom, že tako, po mnogih slabih letinah opešanemu kmetu, veliko upanja. Tudi polje je po zadnjem dežji lepo. Sadja pa, razun nekoliko črešenj in morebiti tudi smokov, ne bode nič. Škoda! Tukajšnji ljudje spečajo v dobrih letinah, ker so blizu Trsta, veliko denarja za sadje.

Na Občinah se je ustanovilo bralno društvo, katero ima dozdej 26 udov in vzdržuje poleg 3 nemšk. in 2 ital. 6 slovenskih časopisov.

Blizu Občin na Krasu je ob vajah kača piknila vojaka.

V Trstu je ves trgovinski promet l. 1880 znašal 479,202.766 gl.

Na Dobravem v Brdih se je bilo prešlo nedeljo zbralo nepričakovano prav mnogo ljudstva; iz celih Brd so bili zastopniki in še skoro pri Slovincih sploh pozabljen Dolenje so imele več nego 30 zastopnikov. To je veselo, da se tudi mejni Slovenci zavedajo in da ne sledijo več tujčevinu svetovanju in delovanju, ki jim je bilo dosedaj v lastno duševno in materialno škodo.

Iz Podgore, sv. Florjana, Kviškega itd. je bilo poleg županov in podžupanov še mnogo drugih odličnih posestnikov.

Zborovanje je vodil gosp. Jan. Toros. župan Medanjski z dvema zaupnikoma Jožefom Jakoncč iz Višnjeverha in And. Kocjančič, dež. posl. — Zapisnikar bil je dolenski tajnik g. Ant. Jakoncč. G. župan Medanjski je risal s prepričevalnimi in živimi besedami krivico, ki se nam vsled novega zemljiščno-cenilnega operata, oziroma po novi tarifi godi. Govoril je tudi naš vrli dež. posl. g. And. Konejančič, tako da naposled se je volitev zastopnikov ali odbornikov vršila, vsako županstvo je volilo enega; izvoljeni so ti-le gospodje: Janez Nep. Toros, župan Medanjski predsednik in voditelj vsega delovanja, ki se ima tedaj pričeti. Odborniki: Konrad Fabris, župan Števerjanski, Ant. Klavčič, župan Podgorski, And. Žnidarčič, župan Šmartinski, Jožef Kužlin, župan Biljanski, Karol Eržetič, posest. v St. Lovrencu.

Upam in se nadajam da ta odbor bo vse mogoče korake napravil na korist naših kmetov. X.

Istra dobi v Kopru po ukazu min. deželni muzej za starine. Z rimskimi starinami gotovo lahko napolnijo v Istri muzej.

Iz Trsta nam poročajo: Slavnost blagoslovljenja društvene zastave je vsled važnih dogodkov odnesena. in ne bode binkoštno nedeljo, kakor je uže objavljeno bilo. Odbor bode do časa naznanil, kedaj da bode slavnost, in bo priprave sedaj tako vredil, da bode sijajna, kakoršne Trst še ni imel. Naj nam ropoljublje, katerim tu ne moremo jasno govoriti, odpusté, da se je stvar tako zasuknila, kar je le na korist društvu in narodu. Delavsko podp. društvo.

Tržaško starešinstvo je volitev dr. Bizjaka ovrglo, da si ni došel noben protest, in daš sé je volitev popolnem redno in postavno vršila. Izmed 34 navzočih mestnih očetov glasovali so samo 3 za potrjenje redno izvoljenega poslanca. Vladni komisar, vit. Rinaldini sam je rekel, da ta dogodek je osamljen v zgodovini parlamentarnega življenja, in da se hoče vlada sama informirati o §§. 52. volilne post. za mestni trž. zbor. Dr. Bizjak je izvoljen od Slovencev,

in v tem tiči terroristično početje trž. mestnih očetov. Vladi se kopičijo očitni dokazi o mišljenju v Trstu, tudi ko bi jih ne hotela videti. Dr. Vitezić je končal svoj govor v drž. zboru z „Videant consules!“ To velja zlasti tudi za Trst.

Slovenec cesarjevič Rudolf dela zares veselje, kakor Slovanom v obče. Mnoge slovenske občine so mu o poroki čestitale, in došla jim je na vse strani telegrafska lepa zahvala v slovenskem jeziku. V Ljubljano pride cesarjevič Rudolf morda še to jesen, ako ga kaj posebnega ne zadrži.

Za dolensko železnico, ki bi šla od Ljubljane skozi Dolenjsko do hrvaško-ogerske železnice, se je oddala prošnja v drž. zboru v seji 26. maja, datirana od 22. maja 1881.

Obrtniško denarno pomočno društvo v Ljubljani obhaja letos 25 letnico in dobro napreduje. Društva denarni promet je lani znašal 480.934 gld., in je imelo društvo z majhnim pričetkom vendar v vseh letih do zdaj že 5 mil. 806.229 gld. denarnega prometa.

Za vloge plačuje po 5/0, posojuje pa po 7/0. Posojila so najnižja 10 gl. in najvišja 2000 gl. Društvo predsednik je g. J. N. Horak.

V Spljetu se napravljajo za mestne volitve. Lahoni z načelnikom Bajmontijem strašansko agitujejo proti narodni slovanski stranki.

Pivski gospodarji so izvolili osnovalni odbor s predsednikom G. R. Dolencem, da si napravijo „okrajno kmetijsko društvo postojansko“.

„Živalstvo“ lepo delo prof. Erjavca, v novič natisneno, je vložil odbor Matice Sl. c. kr. dež. š. svetn s prošnjo, naj od nauč. ministerstva doseže dovoljenje, da se bo rabilo kot šolska knjiga v srednjih šolah na Slovenskem.

Delo, velika knjiga: Die heil. kath. Gnaden-Wallfahrtsorte..., katero je spisal W. Herchenbach s škofijskim privoljenjem, ima tudi 20 podob najmenitnejših kat. svetišč in romarskih cerkva. Podobe so natanko posnete po izvirnikih, tudi glede na barve originalov. Kdor knjigo kupi, dobi še po vrhu 2 veliki, kolor. zares umetno izdelani, podobi (Mater Božje in Izvehčarjeve). Knjiga se odlikuje po vsebini in po zunanosti. Kolikor slišimo, jo tudi pri nas obilo kupujejo.

Koliko ljudi imajo posamne pokrajine, v drž. zboru zastopane? Statistična osrednja komisija je dala na svet skupne številke iz poslednjega ljudskega štetja. Prebivalcev šteje dunajsko mesto 726.105, brez Dunaja dolnja Avstrija 1.602.916, gornja Avstrija 760.879, Solnogradsko 163.566, Štajersko 1.212.367, Koroško 348.670, Kranjsko 481.176, Trst in okolica 144.437, Goriško z Gradiščanskim 210.241, Istra 295.854, Tirolsko 805.326, Predalberško 107.364, Pemska 5.557.134, Moravsko 2.151.619, Šlezko (Silezija) 565.772, Galicija 5.953.170, Bukovina 569.599, Dalmacija 474.489. Vse imenovane dežele skup 22.130.684. V teh številih ni vojakov vstetih.

Na Goriškem je po tem štetju 106.270 moških in 103.971 žensk. Od 1869. se je prebivalstvo na Goriškem pomnožilo samo za 3.997 ali 1-90/0. Med vsemi pokrajinami se je prebivalstvo najmanj pomnožilo v naši deželi. Največi dokaz, da je zadnjih 10 let taralo silno uboštvo našo deželo. Dolnja Avstrija se je najbolj pomnožila in sicer za 17 procentov ali 338.313 prebivalcev v 10 letih.

„Matica Slovenska“ išče tajnika z letno plačo 600 gld. s pogodbo za 3 leta. Pogoji natančnejši se izvedo v pisarni „Sl. M.“ v Ljubljani.

Komenskemu županstvu se zahvaljuje tamojšnje šolsko vodstvo za 160 knjižic „Cesarjevič Rudolf“ 10. maja šolski mladini podarjenih.

Velika zaloga
vsakovrstnih
oblačil za gospode in gospé,
naj obilniše zbirke, dobrega blaga in
krasne izdelave pri
IG. STEINER-JU V GORICI
poleg škofijske palače.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

neslanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rosov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavljene, nareja zdravo in čisto kri, in trlapo dobi svojo prejšnjo moč in zdravlje zopet. Odpravlja vse teško prebavljanje, obojito gušas do jedi, kislo riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zastojenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gl., pol sklenice 50. kr.
Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote, Spričevalo.

Že blizu 20 let boleham na zlati žili, v želodcu, na dihanji in valed tega trpim na zaslinjenosti, zaprtji in drugih boleznih. V tej veliki stiski rabil sem nekaj časa „dr. Roza življenski balzam“ g. lekarnja Fragnerja v Pragi, in ta balzam mi je zelo pomagal, zaradi česar ga bolehnemu človeštvu ne morem dovolj priporočati; konečno opomnim tudi, da je zelo trpela moja hči na bledici in na krvi, s življenskim balzomom pa se je ozdravila popolnem. To potrjujem po dolžnosti in kakor zahteva resnica.

Dr. pl. Sturtenwant,

Bad Giebichenstein bei Halle a. S., Provinz Sachsen.

SVARJENJE!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarnje B. Fragnerja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so sahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavni zalogi izdelovalca B. Fragnerja, lekarnja „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205-3

V GORICI: G. Cristofolletti, lekarničar; G. B. Pontoni, lekarničar. V OGLEJ. Danaso d'Elia. V TRSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar J. Serravallo. V ZAGREBU: Sigm. Mitlbach, lekarničar.

Vse lekarnje in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnemaje, ali strdijo, pri buhlah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanju, pri zlezah, oteklinah, pri izmaščenju, pri morski (mrvi) kosti, zoper revmatične otekline in putiko, zoper kronično vnetje v kolenih, rokah, v ledji, ce si kdo nogo spahne, zoper kurje očesa in potne noge, pri razpokanih rokah, zoper lišaje, zoper oteklino po pikni mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zo per rak in vneto kožo, ni boljšega zdravila, ko to mazilo.

Raba je preprosta; mazilo (žavba) se namaže na platneni robec in se pritiska na bolno stran. Čez 4-6-8-12 ur se naredi nov flaster. — Zaprte bule in oteklino se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, potegne mazilo v kratkem vso gnojico na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga, in ker se po njem rana prej ne zaceli, dokler ni vsa bolna gnojica ven potegnjena. — Tudi zabrani rast divjega mesa in obvaruje pred snetom (črnim prisadom); tudi bolečino to hladilno mazilo potiši. — Odprte in tekoče rane se morajo prej z mlačno vodo vmiti, potem se le se mazilo nanje prilepi.

Skatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.

Dunajska borza.

	8 junija.
Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gl. 75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77 „ 30 „
Zlata renta	94 „ 85 „
1869 drž. posojilo	132 „ 80 „
Akcije narodne banke	832 „ — „
Kreditne akcije	353 „ 70 „
London	116 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Napel.	9 „ 29 „
C. kr. cekini	5 „ 54 „
Državne marke	57 „ 0 „

Henrik Nestlé-jev redilni prah za otroke.

Velik častni diplom.

Zlata MEDALJA ob raznih razstavah. Veliko SPRICHEVAL prvih zdrav. avtoritet. Tovarniška znamenja.

Najpopolnša hrana za dojenice in slabe otroke.

ZALOGA V GORICI

G. Cristofolletti lekarnik, G. B. Pontoni A. pl. Gironeoli in v vseh lekarnah pokrajinskih.

Svarilo.

Pravi samo, ako imajo po- krovi škatljice taka znamenja, kakoršna so vi- deti na levi.

NB. Pri nepravih škatljicah na znamenji pokrovovom ni lastno- očnega podpisa glavnega založnika F. Berly: k-a.

Na podlogi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijaceljske kaplje za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se sponaša pri netečnosti, želodečni slabosti, slabodisečim dihu, kedar človeka napenja, mu kislo podaja, kedar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalcu, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti sline, zlatenci, pri studu in metanju, glavobolu, prihajajočem od želodca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, prenasitenosti bodi z jedmi ali pijanci, pri glitah, vrančnih, jeternih ali hemoroidnih bolestitih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr.

Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Gironeoli v Gorici, blizu „treh kron“.

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzengel des Carl Brady, Krem-sier. Mairren.

Zbirka vseh deželni postav

veljavnih za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško razun šolskih postav, dobiva se v Gorici pri knjigo-tržcu Iv. Paternolli-ji na Travniku po znižani ceni 60 kr.

Zbirka obsega: deželno ustavo, občinski redni volivnik, cestne postave, postavu zastran skladanja stroškov za cerkve, duhovnijska poslopja itd., postavu zastran rabe in odvrčanja vod — zastran naprave zemljiških knjig zastran varstva divjačine in druge v kmetijstvo segajoče postave. — Kakor hitro se nabere še več novih postav, bode se zbirka nadaljevala. Šolske postave pa so se zaradi tega opustile, ker so posebe na svitlo prišle v. c. k. dvorni in državni tiskarni na Dunaji.

Broj 3350.

Razpis

pisarske (dninarske) službe pri c. kr. okrajnem glavarstvu in Sežani z letno plačo 480 gld.

Prosilci za to službo naj vložijo svoje prošnje pri omenjenem glavarstvu do 15. junija t. l.

in dokažejo, da so popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika in da imajo lep rokopis.

V Sežani, 18. maja 1881.